

วารสารชัยภูมิปริทรรศน์

Journal of Chaiyaphum Review

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2562)
Vol. 2 No. 2 (May – August 2019)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นวารสารตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความทวิการณหนังสือ และบทความวิชาการประเภทอื่นๆ
2. เพื่อเป็นสื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและนักวิชาการทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นวารสารเสนอองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานุรักษ์ตามหลักการศึกษา เชิงพุทธศาสนาและศาสตร์ต่างๆ
4. เพื่อพัฒนาวารสารให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาและเป็นการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลงานการวิจัยและบทความทางวิชาการทางพระพุทธศาสนาและศาสนาต่างๆ รวมทั้งปรัชญาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน TCI

เจ้าของ

กองบรรณาธิการวารสารชัยภูมิปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ เลขที่ 97 หมู่ที่ 14 บ้านโนนเหลียม ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ 36000 โทรศัพท์ 082-134-1049, 082-443-9987

ที่ปรึกษา

พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร.

พระเทพภาวนาวิกรม

พระราชปริยัติกวี, ศ.ดร.

พระเทพปวรเมธี, รศ.ดร.

พระราชสีมาภรณ์

พระราชปริยัติมุนี, รศ.ดร.

พระราชสีมาภรณ์

พระโสภณรัตนบัณฑิต, รศ.ดร.

พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร.

พระครูปริยัติกิตติธำรง, รศ.ดร.

พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร, รศ.ดร.

รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม

ผศ.ดร.สุรพล พรหมกุล

ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์, กรรมการมหาเถรสมาคม

เจ้าคณะจังหวัดชัยภูมิ

อธิการบดี

รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

รองอธิการบดีวิทยาเขตนครราชสีมา

คณบดีคณะพุทธศาสตร์

รองอธิการบดีวิทยาเขตนครราชสีมา

รองอธิการบดีวิทยาเขตขอนแก่น

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร์

บรรณาธิการ

พระศรีสังฆญาณมุนี, ดร.

บรรณาธิการผู้ช่วย

พระมหาวิฑูรย์ สิริเมธี, ดร.

ดร.พูนศักดิ์ กมล

นางสาวกมัยธร มงคลกุล

กองบรรณาธิการ

พระเมธีสุตาภรณ์, ผศ.ดร.

พระครูสังวรวิจิตร, ผศ.ดร.

พระครูใบฎีกาหัสดี กิตตินนโท, ผศ.ดร.

พระมหาปัญญาวรรณ สิริภโท, ผศ.ดร.

รศ.ดร.ประเวศ อินทองปาน

ศ.ดร.วัชร งามจิตรเจริญ

ดร.กนกกรส ผลากรกุล

ผศ.ดร.ตามใจ อริสุทธิโยธิน

อัญชลี ยุคล ณ อยุธยา

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

พระปลัดสุรวุฒิ ฉันทมโม, ดร.

พระมหาหมื่นรินทร์ ปุริสุตโต, ผศ.ดร.

พระมหาวิฑูรย์ สิริเมธี, ดร.

ดร.กาญจพงศ์ สุวรรณ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประธานกรรมการมูลนิธินายแพทย์สุจินต์ ผลากรกุล.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

ดร.สุนทร ธนศิลป์พิชิต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ
ผศ.ดร.วินัย ภูมิสุข	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ
ดร.พูนศักดิ์ กมล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ
ดร.ทวี เลี้ยวประโคน	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.กฤตสุขชิน พลเสน	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.มนัสวี ศรีนนท์	สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล

ฝ่ายจัดรูปเล่ม/สมาชิกวารสาร

พระมหาวิฑูรย์ สิทธิเมธี, ดร. ดร.พูนศักดิ์ กมล นางสาวกมัยธร มงคลกุล

พิมพ์ที่

วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขที่ 97 หมู่ที่ 14 บ้านโนนเหลื่อม
ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ 36000 โทรศัพท์ 082-134-1049, 082-443-9987

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้ ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากกองบรรณาธิการเช่นเดิม โดยเป็นการรักษามาตรฐานตามหลักการที่ TCI ได้วางกรอบเอาไว้ ทั้งนี้ บรรณาธิการได้ขับเคลื่อนการออกวารสารให้เป็นไปตามข้อตกลงอย่างเข้มแข็งเสมอมา ซึ่งฉบับนี้ มีบทความจำนวน 5 เรื่องเช่นเดิมดังนี้

1. เรื่อง **รูปแบบความเชื่อในการจัดงานฌาปนกิจศพของพุทธศาสนิกชนในตำบลตลาดแร้ง** โดย ยุทธนา เฉลียวชาติ พบว่า รูปแบบของงานฌาปนกิจศพของพุทธศาสนิกชนในตำบลตลาดแร้ง ประกอบด้วย การเตรียมงาน การจัดงานอยู่ที่บ้าน และการจัดงานที่ฌาปนสถานส่วนผลการประเมิณยืนยันจากการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จากการดำเนินการวิจัยพบว่า รูปแบบความเชื่อในการจัดงานฌาปนกิจได้มีมาตั้งแต่สมัยครั้งพุทธกาล อิทธิพลความเชื่อเกี่ยวกับงานฌาปนกิจได้เข้ามาสู่ประเทศไทยพร้อม ๆ กับพระพุทธศาสนาในขณะเดียวกันก็ได้มีรูปแบบความเชื่อเกี่ยวกับงานนี้ที่มีอยู่ดั้งเดิมและวัฒนธรรมทางตะวันตก เข้ามามีบทบาททำให้เกิดการผสมผสานกลมกลืน พัฒนาการมาเป็นรูปแบบความเชื่อของแต่ละภูมิภาคแต่อย่างไรก็ตาม รูปแบบความเชื่อของประชาชนคนไทยเกี่ยวกับงานฌาปนกิจก็ยังคงมีความคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ แต่จะมีความเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละแห่งอยู่ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบความเชื่อในการจัดงานฌาปนกิจของพุทธศาสนิกชนในตำบลตลาดแร้ง พบว่ารูปแบบความเชื่อในการจัดงาน ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบ องค์ประกอบย่อย 7 องค์ประกอบ และตัวชี้วัดของแต่ละประกอบย่อยทั้งหมด 62 ตัวชี้วัด เมื่อได้รูปแบบความเชื่อแล้วผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบไปหาความเชื่อมั่น หาประสิทธิภาพ เพื่อยืนยันรูปแบบความเชื่อในการจัดงานฌาปนกิจของพุทธศาสนิกชนในตำบลตลาดแร้ง โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แล้วตอบแบบสอบถามและสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบความเชื่อในการจัดงานฌาปนกิจของพุทธศาสนิกชนในตำบลตลาดแร้ง นำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติ

2. เรื่อง **การอ้างสิทธิในการฆ่าตัวตายกับหลักกรรมในพระพุทธศาสนา** โดย พระจาดุรงค์ อาจารย์สุโก (ชูศรี) สรุปว่า ชีวิตของมนุษย์เป็นของขวัญที่พระเจ้าทรงประทานให้แก่มนุษย์ด้วยความรัก ในทัศนะของพระพุทธศาสนาก็คือการได้เกิดมาเป็นมนุษย์เป็นสิ่งที่ประเสริฐอย่างยิ่ง และกว่าจะเกิดมาเป็นมนุษย์ก็ยากลำบากดังนั้นการเกิดมาเป็นมนุษย์ที่แปลว่า สัตว์ประเสริฐนั้นจะต้องอาศัยเหตุที่ตนได้เกิดมาเป็นมนุษย์หรือเป็นคนนี้แหละ พัฒนาการตามหลักไตรสิกขา คืออริสัจ 4 อธิสมมติ อธิปัญญา เป็นเหตุปัจจัยในการเป็นผู้ที่ประเสริฐอย่างแท้จริง คือการดำเนินชีวิตของตนเพื่อประโยชน์ตนและประโยชน์ผู้อื่น ในพระพุทธศาสนามีรากศัพท์หลายคำที่มีความหมายว่า “ฆ่า” เช่น ปทร, เชน, วธก, ชีวิตา, โวโรปน, หนตุ, มาร, ฆาต และวินิปาต การฆ่าในความหมายว่า อัตวินิบาตนั้นมีปรากฏใน ตติยปาราชิกสิกขาบท วินัยปิฎก มหาวิภังค์ ที่ใช้ในบาลีโดยตรงก็คือ “อตตวินิปาต” แปลว่า การปลงชีวิตตนเอง การที่มีคำที่มีความหมายตรงกันคำว่าฆ่าตัวตาย หรืออัตวินิบาตกรรม ในทัศนะพระพุทธศาสนาก็เห็นได้ว่าเรื่องเหล่านี้ก็คงมีความสำคัญ และเป็นเรื่องที่จะต้องมีการเทียบเคียงหรือวินิจฉัยเหตุการณ์ได้ ความตายจึงไม่ใช่สิ่งที่น่ากลัวดังที่ไอน์สไตน์ได้เคยกล่าวว่า “การกลัวความตายคือความกลัวที่ไม่มีเหตุผลที่สุดในบรรดาความกลัวทั้งปวง” จึงกล่าวได้ว่าเรื่องการอ้างสิทธิการตายเป็นเรื่องที่มีการถกเถียงและโต้แย้งกันอยู่ และเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสนใจ เพื่อจะได้นำเอาหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนามาแก้ปัญหา ดังที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ธรรม

3. เรื่อง **บทวิจารณ์หนังสือเรื่อง มนุษย์กับการแสวงหาความจริงและความหมายของชีวิต** เขียนโดยสมภาร พรหมทา โดย อุดุลย์ ขวัญกล้า สรุปว่า เนื้อหาในหนังสือนี้หลักๆ เป็นเรื่องของ การกล่าวถึงการศึกษาทำความเข้าใจงานเขียนทางปรัชญาในประเด็นต่างๆ เช่น เราควรเริ่มต้นศึกษาปรัชญาอย่างไร ผลงานทางปรัชญานั้นมีความแตกต่างจากงานวิชาการด้านอื่นๆ อย่างไร ผู้เรียนปรัชญานั้นควร มุ่งความสนใจในประเด็นปรัชญาใดบ้าง ในหนังสือนี้ผู้เขียนได้ตั้งประเด็นไว้ว่า วิชารัฐศาสตร์แม้จะมี หลักการที่ชัดเจนแน่นอนบางอย่างแต่ก็ไม่ได้มีคำตอบที่แน่นอนตายตัว วิชารัฐศาสตร์ไม่เหมือนเลขคณิตที่ จะกล่าวว่า หนึ่งบวกหนึ่งเท่ากับสอง หรือ สองคูณสองเท่ากับสี่เสมอไป ลักษณะเด่นของวิชารัฐศาสตร์ นั้น เป็นเหมือนที่ผสมรวมของความสงสัย เป็นแหล่งที่รวมของความหวาดระแวงและตั้งคำถามซ้ำลงไปครั้ง แล้วครั้งเล่าว่านอกเหนือจากสิ่งที่พบเห็นได้จากประสาทสัมผัสภายนอกแล้วยังมีสิ่งใดซ่อนอยู่เบื้องหลัง ของปรากฏการณ์เหล่านั้นอีกด้วยหรือไม่ ปรัชญาได้เริ่มต้นจากการตั้งคำถามว่าทำไมสรรพสิ่งในจักรวาล จึงปรากฏหรือเป็นดังที่เราได้เห็น ที่ควรแก่การกล่าวถึงที่สุดในหนังสือนี้คือ สมภาร พรหมทา ได้นำเสนอ แนวคิดและเป้าหมายของความเป็นมนุษย์ โดยอ้างอิงจากแนวคิดทางปรัชญาที่ต้องการรู้ความจริง ด้วยการ นำเสนอทัศนะของมนุษย์ใน 3 บทได้แก่ 1 มนุษย์คืออะไร 2 มนุษย์เป็นอย่างไร และ 3 มนุษย์ควรใช้ ชีวิตอยู่อย่างไร มีการนำเสนอมุมมองจากนักปรัชญาแต่ละสำนักที่พยายามให้ความหมายต่าง ๆ ไว้ดังจะ ได้นำเสนอต่อไปนี้

4. เรื่อง **ความเชื่อและพิธีกรรม : อารยธรรมและความเชื่อมโยงพระพุทธศาสนาของคนไทย** ในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนกลาง โดย ณัฐ สวาสต์รัตน์ สรุปว่า แม่น้ำโขงมีต้นกำเนิดจากจีนตอนใต้ไหล ผ่านพม่า ลาว ไทย กัมพูชาแล้วจึงไหลออกทะเลจีนใต้ที่ประเทศเวียดนาม หกชาติในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ล้วนมีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะการ ยอมรับนับถือพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ของตนมาตั้งแต่ครั้งโบราณ พระมหากษัตริย์เกือบทุกพระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะและเป็นองค์อุปถัมภ์ พระพุทธศาสนาได้สร้างให้สังคมพุทธมัยเป็นสุข เป็นสถาบันหลักในการยึดเหนี่ยวจิตใจ สร้างความ เป็นปึกแผ่นมั่นคงให้อาณาจักร และเป็นรากฐานของขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม มี อิทธิพลต่อการดำรงชีวิตมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนกลาง เป็นช่วงที่แม่น้ำโขง ไหลผ่านและเป็นเส้นแบ่งพรมแดนไทยกับลาว นับตั้งแต่จังหวัดเลยจนถึงจังหวัดอุบลราชธานี ผู้คนที่อาศัย อยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงทั้งสองฝั่ง มีความผูกพันกับสายน้ำอย่างแน่นแฟ้น จนทำให้เกิดความเชื่อและพิธีกรรม ต่างๆจนกลายเป็นวัฒนธรรมโดยมีพระพุทธศาสนาเป็นหลัก ในสภาวะของโลกปัจจุบันเทคโนโลยีได้แพร่ เข้ามาสู่ภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนกลางอย่างรวดเร็ว ทำให้เยาวชนรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกมาใช้ใน ชีวิตประจำวัน จนละเลยอารยธรรมพุทธที่ยึดถือปฏิบัติมาแต่โบราณ และทำให้สังคมในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ตอนกลางเริ่มเปลี่ยนไป

5. เรื่อง **หลักธรรมวิชัยของพระเจ้าอโศกมหาราช** โดย กาญจนพงศ์ สุวรรณ สรุปว่า หลักธรรม วิชัยของพระเจ้าอโศกมหาราช คือ การเอาชนะโดยธรรม ไม่ต้องใช้อาชญา ไม่ต้องใช้ศาสตรา เมื่อพระเจ้า อโศกมหาราชเปลี่ยนมานับถือพระพุทธศาสนาแล้ว ทรงตั้งมั่นอยู่ในความไม่ประมาท พร้อมเปลี่ยน นโยบายใหม่ จากการเอาชนะด้วยสงครามแล้ว มาสู่ธรรมวิชัย คือเอาชนะด้วยธรรม เอาชนะใจกันด้วย ความดี ทรงได้นำหลักธรรมมาปฏิบัติตาม และทรงนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารบ้านเมือง จน ทำให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจ และมีความสุขอันได้แก่ เลิศบูชายุ้งหันไปแบ่งปันแก่คนที่ทุกข์ยาก พร้อมการให้อภัยต่อกัน ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต พระเจ้าอโศกมหาราชทรงเอาพระทัยใส่จริงจังมา ในการประกาศเผยแผ่ธรรม ทรงเน้นการเอาใจใส่กัน เห็นใจกัน และปฏิบัติต่อกันโดยชอบ โดยเฉพาะ อย่างยิ่ง จุดเน้นในการหันมาสู่ธรรมของพระองค์ ได้แก่ การมีอิทธิงสาเมตตา การนำพัฒนาการหลักธรรม

วิสัยของพระเจ้าอโศกมหาราชที่มีอิทธิพลต่อพระมหากษัตริย์ไทย คือ พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ ทรงตั้งมั่นอยู่ในความไม่ประมาท ให้อภัย มีเมตตา พร้อมมีสติคอยควบคุมอกุศลไม่ให้เกิดขึ้น หลักธรรมปรากฏในธรรมวิชัย ที่แทรกซึมเข้าไปสู่ขบวนการคิด วิเคราะห์ในแต่ละพระองค์ให้ออกมาในรูปธรรม เช่น บำรุงอุปถัมภ์การสร้างวัด ทำสังคายนาพระไตรปิฎก คำสอนในแผ่นหิน แผ่นศิลา ต่อมาจารึกคำสอนลงในหนังสือ เอกสารต่าง ๆ และหลักธรรมวิชัยมีอิทธิพลอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านจิตใจ พระมหากษัตริย์ไทย ทรงเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตามหลักธรรมพร้อมเผยแผ่หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาให้ประชาชนเข้าถึงหลักของการปฏิบัติเพื่อจะได้มีเกาะกำบังด้านจิตใจไม่ให้ความโลภ โกรธ หลง เข้ามาได้ ดังนั้น การพัฒนาหลักธรรมวิชัยของพระมหากษัตริย์ไทยจึงมีอิทธิพลโดยนำมาพัฒนาปกครองบ้านเมืองและพระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองทุกยุคสมัย ได้แบบอย่างจากหลักธรรมวิชัยของพระเจ้าอโศกมหาราชทำให้เกิดอิทธิพลทางด้านบรรทัดฐานที่ยั่งยืนและด้านจิตใจมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดความสุข สงบ และความเจริญรุ่งเรืองสืบมา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทบรรณาธิการ	ง
สารบัญ	ช
รูปแบบความเชื่อในการจัดงานฌาปนกิจศพของพุทธศาสนิกชนในตำบลตลาดแร้ง (The model beliefs of cremation of Buddhists in the Subdistrict Talat Raeng)	1
ยุทธนา เฉลียวชาติ การอ้างสิทธิในการฆ่าตัวตายกับหลักกรรมในพระพุทธศาสนา (Claims of Suicide and karma in Buddhism)	16
พระจาดูรงค์ อาจารย์สุโก (ชูศรี) บทวิจารณ์หนังสือเรื่อง มนุษย์กับการแสวงหาความจริงและความหมายของชีวิต เขียนโดยสมภาร พรหมทา	30
อดุลย์ ขวัญกล้า ความเชื่อและพิธีกรรม : อารยธรรมและความเชื่อมโยงพระพุทธศาสนา ของคนไทยในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนกลาง (Beliefs and rituals: Civilization and the connection of Thai Buddhism in the middle Mekong river region)	38
ณัฐ สวาสดีรัตน์ หลักธรรมวิชัยของพระเจ้าอโศกมหาราช (Asoka the Great's Dhammavijaya Principle)	53
กาญจน์พงศ์ สุวรรณ จริยธรรมการตีพิมพ์บทความในวารสารชัยภูมิปริทรรศน์	75
การเตรียมต้นฉบับเพื่อการเสนอจัดพิมพ์ในวารสารชัยภูมิปริทรรศน์	77